

Onderwerp : Vaststellen RES 1.0

Zaak- & documentnr. : Z/21/080289/201510408

Opsteller : Luc Velhorst

Portefeuillehouder : J.P. Breunissen

Team : Ruimtelijke

Ontwikkeling

Telefoonnr. 088-695 3349

Samenvatting

Met een Regionale Energie Strategie (RES) werken decentrale overheden sinds 2019 gezamenlijk als partners aan opgaven van het landelijke klimaatakkoord. Het afgelopen jaar is toegewerkt naar een definitieve versie van RES 1.0. Deze ligt nu voor ter vaststelling door colleges en raden. De RES 1.0 Regio Arnhem Nijmegen bevat een bod voor het regionaal aandeel van de landelijke opgave grootschalige energie opwek. Ook bevat de RES zoekgebieden die geschikt zijn voor de opwek van wind- en zonne-energie.

Beslispunt

1. de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES 1.0) Regio Arnhem Nijmegen vast te stellen, conform regionaal voorstel, te vinden in de bijlagen 2 van dit raadsvoorstel.

Aanleiding

De regio's dienen volgens de landelijke afspraak voor 1 juli 2021 hun definitieve, RES 1.0 op te leveren. De RES 1.0 wordt vastgesteld door de bevoegde gezagen (in geval van gemeenten: de raden). De RES 1.0 is een strategisch beleidsdocument dat zich in eerste instantie richt op het doel in 2030 met een doorkijkje naar 2050.

Eind 2019 is het proces voor de RES formeel van start gegaan. In de maanden oktober-november 2019 heeft ons college samen met Duiven een participatietraject gehouden over de mogelijkheden van grootschalige opwek zon/wind in onze gemeenten, mede in relatie tot de opgaven van de RES. Na deze participatieronde heeft vervolgens in de raad debat en besluitvorming plaatsgevonden. Dat leidde tot uw raadsbesluit van 15 juni 2020 over het lokale aandeel van de gemeente Westervoort in de RES.

In een kennisgeving aan uw raad van 5 juni 2020 kon ons college constateren dat het gepubliceerde 'voorlopig-concept' van de RES aansloot op de visie van Westervoort. De volgende mijlpaal is het uiterlijk 1 juli 2021 opleveren van de definitieve RES 1.0. De regiegroep RES heeft na instemming van de betrokken wethouders duurzaamheid uit de regio een voorstel aan de colleges aangeboden met verzoek tot besluitvorming. Ons college geeft daar met dit raadsvoorstel invulling aan.

Gevolgen voor Westervoort

In Westervoort zijn geen regionale zoekgebieden aangewezen voor wind- en zonne-energie. Wel moet onze gemeente rekening houden met het gegeven dat er in nabijgelegen gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Lingewaard en Zevenaar meer windmolens gebouwd gaan worden. Over kleinschalige, lokale initiatieven zonne-energie is de gemeente

zelfstandig bevoegd. Hierover heeft uw raad reeds uitspraken gedaan in uw besluit van 15 juni 2020.

Over het 'warmtespoor' kunnen er vanuit regionaal perspectief nu nog geen conclusies getrokken worden; het overleg hierover is nog gaande.

In bijlage 1 geven wij in een memo een nadere toelichting op de achtergrond en inhoud van de RES 1.0.

De volledige versie van de RES 1.0 treft u aan in de bijlage 2. In een online omgeving van de regio staat een nog uitgebreidere versie met verdiepende informatie, kaarten en reacties op de concept-RES: www.regioan.nl/res-regionale-energiestrategie.

Beoogd effect

Met de RES 1.0 beogen we als regio een waardevolle bijdrage te leveren aan de landelijke opgave van het klimaatakkoord op het gebied van grootschalige opwek van wind- en zonne-energie op land. De regio Arnhem Nijmegen koerst aan op een duurzame grootschalige opwek van 1,62 TWh, te bereiken in 2030, als onderdeel van de landelijke opgave van 35 TWh. Tevens is dit een bijdrage aan de ambitie 55% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990 en de doelstelling van de regio om in 2050 geheel energieneutraal te zijn.

Argumenten

- 1.1 *De RES 1.0 geeft duidelijkheid over gezamenlijke (ruimtelijke) uitgangspunten en spelregels voor de samenwerkende overheden op decentraal niveau.* De regionale afspraken bieden wel ruimte voor lokale uitvoering en eventueel gewenst lokaal maatwerk.
- 1.2 *De RES 1.0 biedt een waardevolle bijdrage aan de doelstellingen van het landelijk klimaatakkoord.* Doorrekeningen van alle concept-RESSen lieten zien dat de landelijke doelstelling voor 2030 in principe kan worden gerealiseerd.
- 1.3 *De RES 1.0 sluit aan op het in 2020 door de raad geformuleerde lokale aandeel RES.* Het Liemerse zoekgebied voor wind en zon (WZ5) op en nabij InnoFase/Centerpoort-Noord heeft draagvlak bij alle bestuurlijke partners, waaronder de provincie Gelderland.

Kanttekeningen

- 1.1 *De 'pijplijn-projecten' bevinden zich niet allemaal in de regionale zoekgebieden.* Dat geldt bijvoorbeeld voor het lopende wind-project Caprice in de gemeente Lingewaard. In totaal gaat het in de regio om 0,2 TWh waarvoor dat geldt.
- 1.2 *Het geraamde aandeel 'grootschalige opwek zon op daken' is gebaseerd op een theoretische aanname dat 25% van het technisch potentieel feitelijk zal worden benut.* Het zal in de praktijk een zeer uitdagende opgave zijn om dit te kunnen realiseren.
- 1.3 *De uitvoering van de RES vraagt om aanzienlijke investeringen in het elektriciteitsnetwerk.* Beheerder Alliander zal haar investeringsprogramma daarop moeten aanpassen. In de regio Liemers is bijv. een nieuw onderstation noodzakelijk.
- 1.4 *Pas op concreet project-niveau kan duidelijkheid worden gekregen over de haalbaarheid* De RES werkt met algemene aannames gebaseerd op onderbouwde modellen. Mogelijk knelpunt vanuit de natuurwetgeving is de invloed van het leefgebied van de wespandief.
- 1.5 *De verhouding wind/zon is nog niet optimaal.* In het proces voor de RES 2.0 zal nader besloten moeten worden of een hoger aandeel windmolens mogelijk is. Hiervoor zijn al zes nieuwe zoeklocaties 'verkennend' in beeld gekomen.
- 1.6 *Eventuele amendementen van de raad hebben alleen betrekking op de eigen gemeente.* Besluiten van de volksvertegenwoordigers (raden/staten/AB) hebben betrekking op hun eigen orgaan. Als het bod RES 1.0 wordt geamendeerd, dan geldt dit besluit dus alleen voor deze partij. Wel wordt hiervan een aantekening gemaakt bij het indienen van het bod RES 1.0.

Financiële paragraaf

Het Rijk heeft aan alle regio's een decentralisatie-uitkering toegekend om te komen tot de RES 1.0. De gemeente Nijmegen heeft deze middelen ontvangen, aangezien zij opdrachtgever en kasbeheerder is voor het RES-proces. Uit deze middelen worden de regionale uren en uitgaven gedekt. Tot het moment van vaststelling RES 1.0 in juni 2021 zijn er geen financiële gevolgen. Voor het traject naar RES 2.0 in 2023 dienen opnieuw financiële afspraken te worden gemaakt; de begroting van de RES 2.0 is nog niet bekend. En er is landelijk nog geen zekerheid dat alle RES-kosten wederom vanuit rijksmiddelen gedekt kunnen worden.

De financieringsafspraken voor de bovenlokale kosten voor de RES 2.0 maken inmiddels deel uit van de budgetbesprekingen voor de Groene Metropoolregio, opgave Circulaire regio.

Onze wethouder duurzaamheid zal in het bestuurlijk regionaal overleg blijven aandringen op substantiële bijdragen vanuit het rijk; zowel voor bijdragen in de warmte- en elektriciteitsnetwerken, alsmede voor het benodigd procesgeld voor de RES 2.0. De financiële positie van de gemeente Westervoort is overigens bij onze bestuurlijke partners bekend.

Planning

Uiterlijk 15 juni 2021 dienen de volksvertegenwoordigers (raden/staten/AB) een besluit te nemen over het bod RES 1.0. Het bod RES 1.0 zal uiterlijk 1 juli 2021 bij het NPRES en PBL worden ingediend, tezamen met alle eventuele ontvangen reacties. Het proces van de regionale energiestrategie loopt na de vaststelling van de RES1.0 door richting het ontwikkelen van RES 2.0.

Participatie en communicatie

Alle processtappen in het traject RES 1.0 zijn afgestemd met de voorzitters van de griffierskringen Noord en Zuid. Verder zijn alle spelers uit de regio uitgebreid betrokken en alle informatie is zo transparant mogelijk gedeeld. In het regionale proces deden meer dan 450 personen mee, veelal vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties.

De zoekgebieden in de RES 1.0 komen allemaal voort uit een traject waar inwoners via lokale processen bij betrokken zijn, of zijn geweest. In de meeste gemeenten- zo ook eind 2019/begin 2020 in Westervoort- zijn inwoners betrokken geweest bij de totstandkoming van het lokale beleid voor zon en wind.

Participatietafel

Op de schaal van de regio is een 'participatietafel' opgezet. Deelnemers aan deze tafel zijn afkomstig van onder andere gemeenten, energiecoöperaties, GNMF, ontwikkelaars, inwoner- en landbouworganisaties. Ook Jong RES Nederland neemt deel aan de participatietafel. Zij denken mee en adviseren over participatie in de brede zin van het woord en delen hun kennis en inzichten over de belangen en motieven. De participatietafel zal zich ontwikkelen en blijven adviseren zolang nodig.

Duurzaamheid

De RES is één van de opgaven waarmee de gemeente haar duurzaamheidsambities op het gebied van de energietransitie tot uitvoering kan brengen.

Biodiversiteit

De zorg voor biodiversiteit is een belangrijk aandachtspunt als het gaat om de inpassing en lokalisering van concrete projecten voor wind- en zonne-energie.

Intergemeentelijke samenwerking

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Op 1 januari 2021 is de Groene Metropoolregio formeel van start gegaan en daarmee is de versterkte samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen in een nieuwe fase terecht gekomen. De RES 1.0 en de uitwerking daarvan in RES 2.0 zal worden geborgd in de opgave Circulaire regio. Tevens zal in de verdere uitwerking richting RES 2.0 de verbinding met andere regio- opgaven zoals de opgave Groene groei, incl. de verstedelijkingsstrategie worden gelegd. De resp. gemeenteraden dienen dit jaar nog afzonderlijk te besluiten of zij aan de regionale opgaven wensen deel te nemen.

Bijlagen

201511897 Memo toelichting achtergrond en inhoud RES 1.0

201510796 RES 1.0 Regionale Energie Strategie Regio Arnhem-Nijmegen, maart 2021

201510789 Raadsbesluit

Westervoort, 4 mei 2021

Burgemeester en wethouders van Westervoort,

mr. J. Kersten
secretaris

drs. A.J. van Hout
burgemeester